

РЕШЕНИЕ

№ 5670

гр. София, 25.09.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 65 състав, в публично заседание на 13.09.2023 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Ванина Колева

при участието на секретаря Ирена Йорданова и при участието на прокурора Десислава Кайнакчиева, като разгледа дело номер **5611** по описа за **2023** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.1, ал.1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди (ЗОДОВ) вр. реда на чл.203 – 207 от Административнопроцесуалния кодекс (АПК).

Образувано по искова молба на А. И. С., ЕГН [ЕГН] от [населено място] срещу Столична дирекция на вътрешните работи (СДВР) за присъждане на обезщетение в размер на 2000,00 лв. за причинени неимуществени вреди – преживян шок; унижение; притеснение за семейството, страх и притеснение, че е уплашила децата и родителите си; стрес и постоянна напрегнатост; сериозно засягане на честта и достойнството ѝ, от незаконосъобразен административен акт - заповед за задържане на лице № 513-зз-332/29.10.2018г., издадена от полицейски орган при 01 група на 05 сектор „Улична престъпност“ към отдел „Противодействие на криминалната престъпност“ при СДВР, отменена с влязло в сила решение №1912 от 20.03.2019г., постановено по адм.д. № 12437/ 2018г. на Административен съд София-град (АССГ). Претендира и присъждане на законната лихва от 28.05.2020г. (датата на влизане в сила на съдебното решение) до окончателното изплащане на сумата.

С исковата молба са представени писмени доказателства и са направени искания за събиране на доказателства, в т.ч. и гласни, чрез разпит на свидетел. Претендира разноски, съгласно представен списък.

Ответникът в писмен отговор от 02.08.2023 г., чрез процесуален представител, оспорва иска като неоснователен и недоказан. Счита направеното искане за

необосновано и прекомерно, както и че не са представени доказателства, които по безспорен и категоричен начин да установят пряка и непосредствена връзка между задържането и претърпените неимуществени вреди, твърди, че не е налице вреда. В условията на евентуалност възразява срещу размера на претендираното обезщетение като несправедлив. Моли съда да отхвърли иска като неоснователен и недоказан, както и предявен в условията на прекомерност. Претендира юрисконсултско възнаграждение. Прави възражение за прекомерност на адвокатското възнаграждение. Представителят СГП дава заключение за неоснователност и недоказаност на исковата молба. Алтернативно счита, че ако се установят вреди, следва да се присъди обезщетение в минимален размер.

Административен съд София-град, като обсъди събраните по делото доказателства и съобрази разпоредбите на закона, намира за установено от фактическа и правна страна следното:

Със заповед № 513зз-332/29.10.2018 г., издадена от полицейски орган при 01 група на 05 сектор „Улична престъпност“ към отдел „Противодействие на криминалната престъпност“ при СДВР А. И. С. е била задържана в 14ч на посочената по-горе дата за срок от 24 часа в помещение за задържане на СДВР, поради наличие на данни за извършено престъпление по чл.321 ал.3 от НК. Освободена е на 29.10.2018 г. в 19,40 часа. Основание да се пристъпи към задържане е устно разпореждане на служител на КПКОНПИ.

С решение №1912 от 20.03.2019г. по адм.д. № 12437/2018г. на Административен съд София-град заповед № 513зз-332/29.10.2018 г., издадена от полицейски орган при 01 група на 05 сектор „Улична престъпност“ към отдел „Противодействие на криминалната престъпност“ при СДВР, е отменена като незаконосъобразна. Решението не е обжалвано и е влязло в сила на 28.05.2020г.

Като писмени доказателства са приети доказателства, представени с исковата молба, заповедта за задържане и препис от съдебното решение, с което е отменена. Приложено е за послужване и адм.д. № 12437/2028 г. по описа на АССГ, 18-ти състав. По искане на ищцата е разпитан свидетелят К. И. Н., с когото са във фактическо съжителство. Според показанията му задържането се е отразило негативно психически на А. И. С.. Дълго време след това изпитвала тревоги, не се чувствала добре. Наложило се свидетелят да ѝ носи лични хигиенни средства в СДВР, докато била задържана, където е видял, че тя не се чувствала комфортно, била е в стрес. Задържането било предприето след обиск в апартамента, където живеели и децата им също били травмирани, което се отразило и на нея. Децата присъствали на обиска и били свидетели, когато полицията взела майка им с кола и я закарала в офиса, където била задържана. Наложило се свидетелят да закара децата при майката на ищцата. Големият ѝ син, който тогава е бил на 11 години, същият ден бил на обяд при нея и според свидетеля, той със сигурност е видял, че майка му е с полицията. Майката на ищцата също разбрала за задържането ѝ. Близките ѝ се тревожили и нямали информация, поради което А. С. се притеснявала и затова че те се тревожат. Според показанията на свидетеля, докато е била задържана, никой не ѝ е казал за какво е обвинена и колко време ще продължи. Той я чакал пред Следствието на [улица]до 12 часа през нощта, където била заведена с полиция. Никой нищо не знаел - за какво е задържана, в какво е обвинена. В крайна сметка тя не била обвинена в нищо.

Установената фактическа обстановка не се оспорва от страните.

При така установените факти и събраните по делото доказателства съдът прави

следните правни изводи:

Относно допустимостта на иска:

Искът е с правно основание чл.1, ал.1 от ЗОДОВ във вр.чл.203 и сл. от АПК, предвид изложените фактически обстоятелства в исковата молба, че ищецът е неблагоприятно засегнат и е претърпял неимуществени вреди, пряка и непосредствена последица от отменен по съдебен ред като незаконосъобразен административен акт – заповед за задържане на лице № 513-зз-332/29.10.2018г., издадена от полицейски орган при 01 група на 05 сектор „Улична престъпност“ към Отдел „Противодействие на криминалната престъпност“ при СДВР. Искът за обезщетение е предявен срещу надлежен ответник - юридическото лице, в чиято структура е органът, издал незаконосъобразния административен акт и е допустим за разглеждане в производството пред Административен съд София-град по реда на глава XI от АПК, като предявен пред съда по настоящия адрес на увредения. Изпълнено е и условието на чл.204 ал.1 от АПК, тъй като вредите се претендират от акт, издаден при упражняване на административна дейност - заповед, която е отменена по предвидения в закона съдебен ред с влязло в сила съдебно решение.

Разгледана по същество, исковата претенция е основателна и доказана по следните съображения:

Основателността на иск с правно основание чл.1, ал.1 ЗОДОВ предполага установяване кумулативното наличие на визираните в разпоредбата предпоставки: незаконосъобразен административен акт, действие или бездействие на административен орган или негови длъжностни лица при или по повод изпълнение на административна дейност, настъпване на вреди от тях и причинна връзка между незаконосъобразния акт, действие или бездействие и вредоносния резултат. Съгласно разпоредбата на чл.4 от ЗОДОВ, отговорността на държавата по чл.1, ал.1 от ЗОДОВ може да бъде ангажирана само за имуществените и неимуществените вреди, които са пряка и непосредствена последица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на техни органи и длъжностни лица при или по повод изпълнение на административна дейност. При недоказване, на която и да е от посочените предпоставки, обезщетение не се присъжда, като доказателствената тежест е за ищеца. По отношение на първия елемент - отменената заповед представлява властнически акт на административен орган при неговата административна дейност. Неговата незаконосъобразност е установена с акт на съда – влязло в сила решение №1912 от 20.03.2019г. по адм.д. № 12437/2018г. на Административен съд София-град.

Относно втория елемент от отговорността - наличието на вреда: Съдържанието на понятието „вред“ не е дефинирано от законодателя въпреки употребата му в редица разпоредби на Закона за задълженията и договорите. Според трайното разбиране, наложило се в теорията и в съдебната практика, вредите са последици от засягане на субективни права, на защитени от правото блага, които не са предмет на права, както и от накърняване на фактически отношения, които правото защитава. Вредата представлява смущение, накърняване или унищожаване на благата на човека, представляващи неговото имущество, права, телесна цялост и здраве, душевност и психическо състояние.

Незаконосъобразното ограничаване на правото на придвижване и престоят в полицейското управление обективно водят до негативни последици върху емоционалното, психическо и физическо състояние на задържаното лице. В тази връзка неоснователни са доводите на ответника в писмения отговор за недоказаност

на неимуществените вреди.

Въз основа на свидетелските показания, изслушани в хода на съдебното производство, настоящият съдебен състав приема, че в периода на действие на отменената като незаконнообразна заповед и след това, в следствие на незаконното задържане, ищцата е преживяла негативни емоции – чувство на безпокойство, притеснение, стрес, дискомфорт, тревожност. Задържането ѝ е породило притеснение, страх и стрес, тъй като не знаела в какво е обвинена, нямала информация, притеснявала се, че децата ѝ са станали свидетели на случилото се, както ѝ че тревожи близките си. Всичко това налага извода, че по време на задържането и след това А. С. е претърпяла неимуществени вреди. Съдът приема, че състоянието ѝ се характеризира с външни прояви, на които свидетелят е присъствал и за които дава показания. В тази връзка категоричен е изводът, че неправомерното задържане на ищцата е оказало негативно отражение върху психическото ѝ състояние.

При преценката наличието на претерпени неимуществени вреди съдът съобразява и формираната практика на Европейския съд по правата на човека (в т.ч. по делото *S. v. Bulgaria*(Application no. 39232/17), 31 January, 2023), според което задържането, извършено в нарушение на член 5 § 1 от Конвенцията за защита правата на човека причинява известно психическо страдание на задържаня не само докато трае, но и след това (макар че тази презумпция е оборима). Т. страдание не е задължително да достигне нивото на психологическа травма или разстройство, или да доведе до външни прояви или симптоми и затова не винаги се поддава на доказване чрез свидетелски показания. Европейският съд приема, че автоматичният отказ за присъждане на каквото и да е обезщетение на лице, което е било незаконно задържано само защото не е предоставило такова доказателство, е прекалено формалистичен и в нарушение на член 5 § 5 от Конвенцията (напр. *D. v.Bulgaria*, no. 9411/05, § 30, 2 September 2010).§§ 33-34, *D. and Others v.Bulgaria*, nos. 6095/11 and 2 others, § 84, 31 March 2016). Върховният административен съд също има практика, съгласно която е достатъчен самият факт на незаконното задържане, за да бъде присъдено обезщетение за неимуществени вреди.

Налице е и третата предпоставка за ангажиране отговорността на ответника - причинно-следствената връзка между незаконнообразната заповед за задържане и неимуществените вреди. В практиката на Върховния касационен съд, изразена в решение № 81/27.1.2006 г. по гр. д. № 23/2005 г. на 4 гражданско отделение на ВКС, решение № 129/25.07.2005 г. по гр. д. № 2439/2003 г. на същото отделение на ВКС и други е възприето разбирането, че "...непосредствени вреди са тези, които по време и място следват противоправния резултат, а преки са тези, обосновават причинната връзка между противоправността на поведението на деликвента и вредите". В тези случаи е налице причинна връзка по чл.4 от ЗОДОВ. Преки са само тези вреди, които са типична, нормално настъпваща и необходима последица от вредоносния резултат, т. е. които са адекватно следствие от увреждането. Непосредствени вреди са тези, които са настъпили по време и място, следващо противоправния резултат. В конкретния случай вредите, които се претендират (доказаните психически/душевени страдания), са пряка и непосредствена последица от отменената заповед за задържане. Ако не бе издаден незаконнообразният административен акт, ищцата не би претърпяла описаните негативни преживявания. Вредата се изразява в неблагоприятна последица, която накърнява правната сфера на задържаната.

На обезщетение подлежат и вътрешните, душевни състояния тогава, когато

справедливостта налага с оглед конкретните, обективно съществуващи обстоятелства във всеки един случай същите да бъдат възмездени. Понятието справедливост по смисъла на чл.52 от ЗЗД не е абстрактно, а всякога е свързано с преценката на обективно съществуващи конкретни обстоятелства, с общественото разбиране за справедливост на даден етап от развитието на самото общество, а не със субективното усещане за причинена вреда. Съобразявайки естеството и характера на причинените страдания, обективното състояние на ищцата, като произтичащо от неправомерното задържане, периодът, в който то е осъществено, и като взе предвид съдебната практика на ВАС, съдът намира, че справедливо е обезщетяване на причинените на ищеца неимуществени вреди със сума в размер на 1000 лева. Въпреки че ограничаването на свободата на движение на ищцата е било ограничено в рамките на няколко часа (според документите около 10, а посредством свидетелските показания по-дълго), породените негативни емоции у ищцата са продължили и след този период. Това е съобразено и с актуалната практика на ВАС по казуси като процесния /така напр. с Решение № 7325 от 4.07.2023 г. на ВАС по адм. д. № 2851/2023 г., III о, и Решение № 2080 от 24.02.2023 г. на ВАС по адм. д. № 7662/2022 г., III о. и др. Според съда именно посоченият размер най-точно и съответно ще овъзмезди претърпените психически увреждания от ищцата и този размер именно съответства на конкретната преценка, направена от състава на база установените по делото факти и съобразно обществения критерий за справедливост.

С оглед гореизложеното претенцията за сумата над 1000,00 лв. до претендирания размер от 2000,00 лв. следва да бъде отхвърлена.

Задължението за лихва има акцесорен характер и следва главното вземане. Предвид обстоятелството, че искът за заплащане на обезщетение е частично основателен, то и искът за заплащане на законната лихва върху главницата от датата на влизане в сила на съдебното решение за отмяна на заповедта - 28.05.2020 година до окончателното изплащане на сумата, е частично доказан и подлежи на уважаване съобразно с главния иск. В подкрепа на този извод е и т.4 то ТР № 3/2004 година на ОСГК на ВКС, според което, при незаконни актове на администрацията началният момент на забавата и съответно на дължимостта на законната лихва върху сумата на обезщетението, както и началният момент на погасителната давност за предявяване на иска за неговото заплащане, е влизане в сила на решението, с което се отменят унищожаемите административни актове.

При този изход на спора и на основание чл.10, ал.3 от ЗОДОВ, на ищцата следва да се присъдят направените по делото разноски, които са в размер на 10,00 лева държавна такса, както и съгласно чл.10, ал.3, изр.2 ЗОДОВ платеното в брой адвокатско възнаграждение по договор № 75871 – 600,00 лв., съразмерно с уважената част от иска – 300,00 лв. Предвид размера на дължимите разноски за адвокатска защита, съобразно постановения правен резултат, съдът намира за неоснователно възражението на ответната страна за прекомерност на адвокатското възнаграждение.

На основание чл.10, ал.4 от ЗОДОВ, ищецът следва да бъде осъден да заплати на ответника юрисконсултско възнаграждение в размер на 50,00 лева съразмерно с отхвърлената част от иска. Съдът счита, че дължимото юрисконсултско възнаграждение следва да бъде изчислено на база 100,00 лв., съгласно чл.24, изр. второ от Наредбата за правната помощ, като се отчита претендирания правен интерес и фактичката и правна сложност на делото.

В заключение на ищеца следва да бъдат присъдени разноски в размер общо на 310 лв,

а на ответника юрисконсултско възнаграждение в размер на 50 лв.
Водим от горното, Административен съд София-град, I отделение, LXV състав,

РЕШИ:

ОСЪЖДА, на основание чл.1, ал.1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди, Столична дирекция на вътрешните работи да заплати на А. И. С., ЕГН [ЕГН]. от [населено място] обезщетение в размер на 1000,00 (хиляда) лв. за причинени неимуществени вреди – преживян шок; унижение; притеснение за семейството, страх и притеснение, че е уплашила децата и родителите си; стрес и постоянна напрегнатост; сериозно засягане на честта и достойнството й- от незаконосъобразен административен акт - заповед за задържане на лице № 513-зз-332/29.10.2018г., издадена от полицейски орган при 01 група на 05 сектор „Улична престъпност“ към отдел „Противодействие на криминалната престъпност“ при СДВР, отменена с влязло в сила решение №1912 от 20.03.2019г. по адм.д. № 12437/2018г. на Административен съд София-град. ведно със законната лихва от 28.05.2020г. (датата на влизане в сила на съдебното решение) до окончателното изплащане на сумата.

ОТХВЪРЛЯ иска на А. И. С. от [населено място] срещу Столична дирекция на вътрешните работи в останалата част за сумата над 1000,00 (хиляда) лева до претендирания размер от 2000,00 лева.

ОСЪЖДА Столична дирекция на вътрешните работи да заплати на А. И. С. от [населено място] направените по делото разноски в размер на 310,00 (триста и десет) лева.

ОСЪЖДА А. И. С. от [населено място] за заплати на Столична дирекция на вътрешните работи юрисконсултско възнаграждение в размер на 50 (петдесет) лева.

Решението подлежи на обжалване чрез Административен съд София-град пред Върховния административен съд в 14-дневен срок от съобщаването му на страните.

СЪДИЯ: